…ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 176 (6105)
СЕНТЯБРИИН
1
ПЯТНИЦА
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛ ЭХИЛБЭ

Мүнөөдэр советскэ һургуулинууд занятияа эхилбэ. Гансахан манай республика соо 110 мянга үлүүтэй хүбүүд, басагад һуралсажа захалаа.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри энэ зундаа эршэмтэйгээр ябуулагдаһан байна. Һургуулинуудай гэрнүүд, багшанарай байранууд заһабарилагдаа, шэнээр баригдаа. Һуралсалай хэрэгсэлнүүд саг соогоо, бүрин түгэс бэлэдхэгдэө.

Большевистскэ партиин, советскэ правительствын ба нүхэр Сталинай үдэр бүриин анхарал оролдолгын ашаар бүгэдэниитын уялгата эхин һуралсал тухай Хуули манай орон дотор тон богонихон болзор соо бэелүүлэгдэө. СССР-эй арадай ажахые дайнай хойто тээ һэргээн бодхоолгын ба хүгжөөлгын амжалтанууд хадаа бүгэдэниитын һуралсалые долоонжэлэй һургуулиин хэмжээн соо хаа хаанагүй бэелүүлхэ зорилго табиха арга олгоо. Гансахан Российска федерациин тосхонууд ба һуурин газарнуудта 3200 тиимэ һургуулинууд шэнээр нээгдэһэн байха юм. Манай орон соо нёдондо жэлһээ бүгэдэниитын долоонжэлэй уялгата һуралсал бэелүүлэгдэжэ эхилээ.

«Түрэлхи хэлэн дээрэ заадаг һургуулинуудые, орон дотороо элбэг олон болгохо ба түрэлхи хэлэ шудалһан багшанарай кадрнуудаар тэдэнии хангаха» гэһэн нүхэр Сталинай заабари амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Бурят-Монголдомнай мүнөө жэлдэ 7 эхин, 11 долоонжэлэй бурят һургуулинууд шэнээр нээгдэө. Түрэлхи хэлэн дээрэ заадаг багшанарай кадрнууд улам олон болоно. Энэ жэлдэшье 70-аад залуу бурят багшанар долоонжэлэй ба дунда һургуулинуудта ажаллахаар эльгээгдэбэ.

Эдэ баримтанууд хадаа удхаараа социалистическэ, формооро национальна культурын саашадаа һалбаран мандажа байһые, ленинско-сталинска национальна политикын илалтые, Эхэ оронойнмай улам хүсэтэй боложо байһые харуулна. Эдэ түүхэтэ хубилалтанууд — социалистическэ байгуулалтын үрэ мүн.

Коммунизм байгуулхын түлөө түүхэтэ тэмсэлдэ һургуулинуудай үүргэнь угаа ехэ. Эдэ хадаа коммунистическэ үзэл бодолтой, моральна үндэр дээдэ шанартай, олониитын хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулдаг, үнэн сэхэ хүнүүдые хүмүүжүүлэн бэлэдхэхэ маша ехэ зорилго бэелүүлжэ байна. Һуралсалай ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин онсо удхашанар ба харюусалга тухайда большевистскэ парти саг үргэлжэ заадаг. ВКП(б)-гэй ЦК идеологическа асуудалнуудаар гаргаһан тогтоолнууд соогоо, залуу үетэнии хүмүүжүүлхэ зорилгонууд тухай тодорхой заабари үгэһэн байна. Энэнэй үндэһөөр, союзна правительство хадаа 4-дэхи класс дүүргэһэн бүхы һурагшадые 5-дахи класстань оруулха тухай тогтоол гаргаа. Ленинскэ комсомолой XI съезд болбол һургуулидахи комсомольско ба пионерскэ организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха дайшалхы программа хараалһан байха юм.

Эдэ хадаа бүхы һургуулинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха гол программа болоо. Республикымнай һургуулинуудай комсомольско ба пионерскэ организацинууд һурган-хүмүүжүүлхэ үүргэеэ 1949—1950 онуудай һуралсалай жэлдэ нилээд дээшэлүүлээ. Һурагшадай эрдэм мэдэсэнь улам үргэдэн, гүнзэгы болоо. Олонхи һургуулинууд ба багшанар һурагшадай дунда ябуулдаг идейно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэреэ улам һайжаруулжа шадаа.

Гэбэшье, һургуулинуудай хүдэлмэридэнь дутагдалнууд үшөөл бии. Республикын зарим аймагууд ба һургуулинууд успеваемостиин талаар гээгдэһэн байна. Илангаяа Прибайкальска, Хориин, Сэлэнгын, Кяхтын, Кабанскын аймагуудта тиимэ һургуулинууд олон байгаа. Республикын гэгээрэлэй Министерство һургуулинуудайнгаа хүдэлмэриие дутамагаар шалгадаг ба хүтэлбэрилдэг, багшанарай национальна кадрнуудые олон болгохо хэрэгтэ анхаралаа багаар табидаг байгаа.

Һаяхан бүхы аймагуудта багшанарай зүблөөнүүд боложо, һургуулинуудай хүдэлмэридэхи туйлалтанууд ба дутуунуудые элирүүлһэн ба саашадаа бэелүүлхэ шухала зорилгонуудые тодорхойлһон байна. Эдэнии үндэһэ болгон, залуу үетэнии оролдосотойгоор хүмүүжүүлхэ гээшэ советскэ багшанарай хүндэтэ хэрэг мүн.

Һургуулинуудай ба багшанарай хүдэлмэридэнь партийна, советскэ организацинууд хододоо туһалжа байха уялгатай. Һургуулинуудтахи һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие зүбөөр табиха ябадалдань багшанарта туһалха шухала.

Һургуулиин комсомольско ба пионерскэ организацинуудай хүдэлмэринь һурагшадай эрдэм мэдэсые бэхижүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ ба үргэдхэхэ хэрэгтэ зорюулагдаха ёһотой.

Һуралсалай шэнэ жэл хадаа улам ехэ амжалтануудай жэл болохо ушартай. Бүхы һурагшадай удаадахи класстаа орохо ябадал туйлаха гээшэ һургуули, һургагша бүриин арюун уялга мүн. Энэ асуудалые амжалтатайгаар шиидхэхын түлэ багшанар ба арадай гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд советскэ педагогикын ба методикын заабаринуудые хүдэлмэридөө хүтэлбэри болгохо зэргэтэй. Урок бүхэнөө творческоор үнгэргэхэ, дүй дуршэлөө үдэр бүри баяжуулха, марксистско-ленинскэ теори саг үргэлжэ шудалха гэхэ мэтэ гол асуудалнууд һургуулиин хүдэлмэриин амжалтые шиидхэхэ байна.

Республикымнай һургуулинууд 1950—1951 онуудай һуралсалай жэлые эрхимээр дүүргэхэ гэжэ арад олониитэ найдана. Энэ найдалыень бэелүүлхын түлөө большевистскэ оролдолго гаргаха — арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Авиационно конструктор С. А. Лавочкиниие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Самолет бүтээхэ главна конструктор С. А. Лавочкинай түрэһөөр 50 жэл болоһоной ойтой дашарамдуулан, мүн авиационно техникые хүгжөөхэ талаар тэрэнэй габьяануудые тэмдэглэн, Семен Алексеевич **Лавочкиниие Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1950 оной августын 30.

ВЦСПС-тэ

Ажалай резервнүүдэй Министерствын училищинуудта залуушуулые татан абалга тухай

Ажалай резервнүүдэй Министерствын ремесленнэ, түмэрзамай, горнопромышленна ба тусхай училищинуудта 1950 оной сентябриин 1-һээ октябриин 1 хүрэтэр залуушуулые татан абалга болохо байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, ВЦСПС-эй Секретариат залуушуулые татан абаха ябадалда ба тэдээндэ һуралсалай-үйлэдбэриин ба культурно-байра байдалай условинуудые байгуулхадань ажалай резервнүүдэй Министерствын нютагай управленинүүдтэ бүхы хэмжээгээр туһаламжа үзүүлхэ гэжэ профсоюзна организацинуудые уялгалба.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр *Иосиф Виссарионович* СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй Ровенско областиин колхозууд, совхозууд ба таряашадай ажахынууд таряа тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Эдеэ хоолой культурануудые бэлэдхэхэ түсэб 101,7 процент дүүргэгдэө. МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө натуро-түлбэриин тоосоогоор гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр. Областиин колхозууд болон совхозууд намарай ба хабарай культурануудай үрэнүүдээр өөһэдыгөө бүрин хангаа: Энэ жэлдэ колхознигуудай ажалга үдэрэй түлөөһэн нилээд дээшэлээ.

Большевистскэ партиин Центральна Комитедһээ ба Советскэ Правительствоһаа үгтэжэ байгаа асари ехэ туһаламжын ба хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танай өөрынтнай анхарал оролдолгын ашаар областиин залуу колхозуудай эдэ амжалтанууд туйлагдаа.

Колхознигууд, колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд техническэ культурануудай ургаса хуряалга, намарай тарилга, намарай пар, хара парнуудые хахалалга ба хүдөө ажахын бусад хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр ябуулхын тула шэн зоригтойгоор ажаллана. Областиин колхозууд болон совхозууд 1950 ондо колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбөөр тогтоогдоһон даалгабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлэн, ниитынгээ малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Областиин колхознигууд, колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэеэ зорюулан, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай Танай табиһан зорилгонуудые большевистскэ партиин хүтэлбэри доро, нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ, 1950 оной хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ ба 1951 ондо үндэр ургаса абахын тула бата бэхи үндэһэ һуури табиха байна гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таниие найдуулнабди.

Украинын КП(б)-гэй Ровенско обкомой Секретарь В. ЧУЧУКАЛО.
Ровенско областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй исполкомой Түрүүлэгшэ Ф. ДОДЬ.
Бэлэдхэлэй Министерствын Ровенско областьдохи Түлөөлэгшэ В. ВЕЛИГОЦКИЙ.
Ровенско областиин хүдөө ажахын Управлениин Начальник В. ХАЛАМЕНДЫК.

Закаменай аймагай колхознигууд ба колхозницануудай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй

УЯЛГАНУУД

Малажалые хүгжөөхэ талаар парти ба правительстваар табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлэн, манай аймагай колхозууд 1950 ондо адуу малай ба шубуунай тоо толгойе нэгэ хэды олошоруулһан байна. 7 һарын турша соо адуу моридой тоо толгой — 15,2 процент, эбэртэ бодо малай — 8,5 процент, хони ба ямаанай — 14,5 процент, гахайн — 47 процент, олошорһон байха юм. Тиихэдэ Цакирай сомсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ, Санагын сомсоведэй «Коминтерн», Сталинай нэрэмжэтэ, Утаата Далахайн сомсоведэй Кагановичын нэрэмжэтэ, Ёнгорбойн сомсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ ба бусад колхозууд байгша оной августын 1-нэй мэдээгээр адуу малай тоо толгойе олошоруулха гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлөөрнь дүүргэһэн байна.

Тэрэшэлэн зоотехническэ барилгануудай талаар горьтой хүдэлмэри хэгдээ. Байгша оной 7 һарын турша соо аймагай колхозуудта 4340 толгой малай багтаха малажалай 45 шэнэ байранууд, 2542 тонныи багтаха силоснэ барилганууд түхеэрэгдэһэн байна. Мүн адуу малые эдеэлүүлгэ ба харууһалга һайжарһан, малажалай кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн байха юм.

Малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхэ ябадал, түбхын түрүүндэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулһанһаа дулдыдадаг гэжэ мэдэрээд, аймагай колхозууд байгша оной августын 25-да үбһэ сабшаха тогтоогдомол түсэбөө — 93,4 процент, силос даралгые — 98,9 процент, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые — 75,2 процент ба үбһэнэй валова суглуулгын түсэбые 77,5 процент дүүргэһэн байна.

Аймагай зарим колхозууд үбһэ сабшаха, силос дараха, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба үбһэнэй валова суглуулгын тогтоогдомол түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Гэбэл, Санагын сомсоведэй «Коминтерн» колхоз августын 25-ай мэдээгээр үбһэ сабшаха түсэбөө — 105 процент, силос даралгые — 100 процент, үбһэнэй валова суглуулгын түсэбые — 130 процент; Санагын сомсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үбһэ сабшаха ба силос дараха түсэбөө — 100 процент, үбһэнэй валова суглуулгын түсэбые — 106 процент, Сагаан-Моринной сомсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үбһэ сабшаха түсэбөө — 93 процент, силос даралгые — 100 процент, үбһэнэй валова суглуулгын түсэбые 111 процент дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн аймагай бусад олон колхозууд үбһэ сабшаха, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба үбһэнэй валова суглуулгын түсэбүүдые дүүргэхэ дүтэлөө.

Аймагай олон колхозууд мүнөө сабшалангаа хоёр дахин сабшажа, залежуудые, ойн соорхойнуудые, харгынуудай, эрье ганганuудай захануудые сабшажа түсэбһөө гадуур үбһэ тэжээл бэлэдхэнэ. Тиихэдэ ургаса хуряалгын үедэ ороoһото культурануудай бүхы талмайһаа һолоомо, михиинэ суглуулжа һүрилхэбди.

Бидэнэр зунай бэлшээрие эмхидхэлгэдэ түсгаар анхарал табижа, үхэр малаа үбэлжэлгэдэнь орохо хүрэтэр имагтал тарган ба дундаһаа дээшэ шадалтай болгохые хүсэнэбди.

Адуу малай 1950—1951 онуудай үбэлжэлгэдэ амжалтатайгаар бэлэдхэжэ, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, бидэнэр иимэ уялгануудые абанабди гэбэл:

Сентябриин 5 хүрэтэр үбһэ сабшаха, силос дараха ба набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ, үбһэнэй валова суглуулгын түсэбүүдые дүүргэхэбди;

Залежуудые, ойн соорхойнуудые, харгынуудай ба эрье ганганuудай захые сабшажа, түсэбһөө гадуур 80 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ, 5500 тонно силос дараха байнабди;

Комбайнова агрегадуудай ба таряа сохидог бригаднуудай дэргэдэ гуменнэ тэжээлнүүдые суглуулха звенонуудые эмхидхэжэ, бүхы һолоомо, колос болон михиинүүдые суглуулжа һүрилхэбди;

Тэжээлэй корнеплодуудые, овощьной культурануудай үлүү булууе, тэрэшэлэн олонжэлэй ба нэгэжэлэй ногоонуудые саг соонь хуряажа, тэдэниие зүбөөр хадагалха ябадал хангахабди;

Гүрэнтээ уялгата түлбэринүүдээр ба МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө натуротүлбэреэр гүйсэд тоосоһоной, үрһэнөй фонднуудые байгуулһанай һүүлээр, үндэр сэнтэй племенной малнуудые, бухануудые, залуу ба түрэхэ малнуудые эдеэлүүлхын зорилгоор, шухала тооной концентрированнэ тэжээлнүүдэй запас бэлэдхэхэбди.

Октябриин 1-һээ хожомдонгүйгөөр аймагай бүхы колхозуудта бэлэдхэгдэһэн үбһэ тэжээлые шалгалга ба тушаан абалгые дүүргэхэбди, тэрэнэй шанарые шалгаха ба малда гэшхүүлхэ, мүн үрилгэдэ оруулхагүйн тулада харуул табилгые хангахабди;

Байгша ондо үхэр малаа имагтал тарган ба дундаһаа дээшэ шадалтайгаар үбэлэйнь байрануудта оруулхын тулада иимэ юумэнүүдые хэхэбди гэбэл:

Һайн бэлшээри дээрэ малаа түхэреэн сүүдхэ соо адуулгые эмхидхэхэбди;

Шадал шэнээгээр муу малаа тусгаар гүүртэнүүд, отаранууд, һүрэгүүд болгон илгаха ба тэдээниие эгээл һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ, байлгахабди;

Аймагай бүхы колхозуудта һаамхай үнеэдые 3 удаа һаалгые эмхидхэжэ, һү тушаалгаар гүрэнтээ саг соонь тоосоод, горьтойхон тооной тоһо ба һүнэй бусад продуктнуудые колхозникгуудай ажалта үдэрнүүдтэ хубаахабди;

Малые бэлшөөн таргалуулха, тэжээжэ шахаха хэрэгтэ ба гүрэндэ тарган мал тушаалгада шухала анхарал хандуулагдаха байна.

Малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха уялгануудаа иимэ болзорнуудта дүүргэхэбди гэбэл: мяха—1950 оной сентябриин 15-да, һү—октябриин 1-дэ, брынзэ ба үндэгэ—сентябриин 15 -да, 1951 оной бэлэдхэлэй тооһоо гүрэндөө 100 мянган литр һү тушаахабди.

Октябрии 1 хүрэтэр зоотехническэ шэнэ барилгануудые хэхэ тогтоогдомол түсэбэй дүүргэлтые хангахабди. Мүн энэ болзорто малажалай байрануудай, кормушкануудай, худагуудай, уһалууринуудай ба тэдээндэ хүрэжэ ошохо харгынуудай заһабарилга; сэбэрлэлгэ ба дезинфекцилгые дүүргэхэбди.

Байгша оной сентябриин турша соо үбһэ тэжээлэй гурбанай нэгэ хубиһаа бага бэшые малай фермэнүүдтэ ба үбэлэй байрануудта зөөхэбди. Тэрэниие кормушканууд, яслинууд cooһoo малда эдюулжэ, уридшалан зохёогдоһон графигай ёһоор, зүбөөр гаргашалхабди.

Ноябриин 1-һээ малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын программаар, зоотехническэ һуралсал эмхидхэжэ, 1951 оной мартын 1-һээ оройтонгүйгөөр малшан бүхэнэй зооветеринарна минимумаар шалгалта үгэлгые туйлахабди.

Октябриин 1 хүрэтэр ажалһаа таһаралтагүйгөөр, агрозоотехническэ курсануудта гурбан жэлдэ һураха болзортойгоор малажалай ниитэ колхозно кадрнуудые бэлэдхэхэбди.

Малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ культурна ажаһуудалай тааруу зохид услови байгуулхабди. Ноябриин 1 хүрэтэр малажалай бүхы фермэнүүдэй дэргэдэ улаан булангуудые түхеэрэхэ ба үбэлэй үедэ мал харууһалжа байһан колхозникгуудай дунда таһалгаряагүйгөөр кино харуулгые, лекци, хөөрэлдөө үнгэргэлгые, газетэнүүд ба уранһайханай литературануудые уншалгые хангахабди.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгээр колхозууд ба колхозникгуудай мүрысөөнэй дүнгүүдые арбан хоног бүриин һүүлдэ республиканска ба аймагай газетэнүүдэй хуудаһануул дээрэ зүбшэн хэлсэхэбди.

(Энэ уялганууд Закаменай аймагай колхознигууд, колхозницанууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хамтын суглаануул дээгүүр зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаба).

ЛЕНИНГРАД. Машина бүтээлгын предприятинуудай барилгын Министерствын № 1 трестын мастер Сергей Моисеев (зүүн гарһаа) ба шулуушa дархан А. Н. Андреев гэгшэд олон дабхар байшан барижа байна.

(ТАСС-эй фотохронико).

Эб найрамдалай вахтада

«Серп и Молот» гэжэ Московско металлургическа заводой коллектив инаг Эхэ орондоо улам ехэ булад ба прокат бүри химдаар үгэхэ уялга абанхай. Тус заводойхид Стокгольмско Уряада гар табихадаа, жэлэй һүүл хүрэтэр продукциингаа өөрын үные миллион түхэригһөө доошо бэшээр хүнгэдхэхэбди гэжэ үгэеэ үгэһэн юм. Столицын булад хайлуулагшадай үгэнь бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна. Түүхэй эд, түлишэ, электроэнерги ба бусад материалнуудаа гамтайгаар гаргашалан, тэдэнэр московско буладай үные гансахан июль һара соо хахад миллион шахуу түхэригөөр химдаруулһан байха юм.

* * *

Эб найрамдалай вахтые Грузиин ажалшад шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэнэ. Тбилисскэ камвольно-сэмбын фабрикын коллектив эб найрамдалай вахтада жагсаһан һара хахадайнгаа турша соо түсэбһөө гадуур 35 мянга үлүүтэй метр шэрүүн сэмбэ ба 18 мянган метр бүд нэхэжэ гаргаа.

* * *

Харьковай предприятинуудта эб найрамдалай вахтын түрүүшын хоёр һарын дүнгүүд гаргагдажа байна. Тус вахтада хэдэн арбаад мянган машина бүтээгшэд, гутал оёгшод ба оёдолшод жагсанхай. Гуталай нэгэдэхи фабрикынхид эб найрамдалай вахтын үдэрнүүдтэ даалгабариһаа гадуур 3.500 паар гутал эрхимээр оёо. Тэдэнэй өөрын үнэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа нилээд доогуур байна. Микоянай нэрэмжэтэ фабрикын коллектив арбилһан материалнуудаараа энэ хугасаа соо 10 мянга үлүүтэй оёмол зүйлнүүдые бүтээн гаргаа.

(ТАСС).

Мүнөөнэй ород литературна хэлэнэй словарь

СССР-эй наукануудай Академиин издательство 15 томтойгоор гаргагдахаа байгаа мүнөөнэй ород литературна хэлэнэй словариин хоёрдохи том хэблэлдэ үгөө.

(ТАСС).

Томодхогдоһон колхозуудай универмагууд

ДЕРГАЧИ. (Харьковска область), августын 24, (ТАСС). Молотовой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоздо универмаг нээгдэбэ. Полконууд дээгүүрнь модельнэ гуталнууд, эбхэмэл торгонууд, хилгааһан бүдүүд гэхэ мэтэ элбэг. Мүн тарянажалай дүрбэн бригаданuудта промтоварна магазинууд эмхидхэгдээ.

Сталинай, Май 1-нэй нэрэмжэтэ ба бусад томодхогдоһон колхозуудта универмагууд бии болгогдоо.

Бүхы колхозуудые түрүү болгохо

(Заиграйн аймагай парторганизациин партийна эдэбхитэдэй суглаанһаа)

Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанай трибуна дээрэ Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Матвеевэй гарахадань, суглааргашад дуугай болошоо. Юундэб гэхэдэ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Мезенин тэрэнэй урда тээ үгэ хэлэхэдээ, аймаг соо тэжээл бэлэдхэлэй, таряа хураалгын ба тушаалгын муугаар ябажа байһан тухай хэлэһэн байгаа. Аймагай томохон колхозой түрүүлэгшын мүнөө трибуна дээрэ гарахадань суглааргашад энэ колхозой ажал хүдэлмэриин ямараар ябажа байһыень тэрэнһээ тодорхойгоор мэдэжэ абаха һанаатай байба.

Нүхэр Матвеев өөрынгөө үгые намдуугаар эхилбэ:

— Манай колхоз үбһэ хуряалгые бүрин дүүргээд, бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ даалгабаряа үлүүлэн дүүргэһэн байна. Энэ жэлдэ үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо нилээд ехэ үбһэ сабшаабди. Ерэхэ үбэл колхозой нийтын малай эдихэ үбһөөр манай колхоз бүрин хангагданхай.

Нүхэр Матвеевэй энэ мэдүүлгэнь суглааргашадые ехээр баярлуулба. Нүхэр Матвеев өөрынгөө үгые һаралгүйгөөр ба намдуухаар саашань үргэлжэлүүлбэ:

— Тэжээл бэлэдхэхэ тухай бидэнэр аяар хабарһаа эхижэ һанаа табяабди. Сабшалангайнгаа газарнуудые һайнаар харуулһалан, һайнаар уһалһан ба үтэгжүүлһэн байхабди. Эсэшэ сусаша гүйгөөр хүдэлһэнэйнгөө ашаг үрые харадабди: манай сабшалан дээрэ ногоон элбэг ехээр ургаа.

Нүхэр Матвеев хоолойгоо баахан шангадхажа, иигэжэ хэлэбэ:

— Нүхэд! Үбһэ хуряалга ямаршье бэрхэшээл үзэнгүйгөөр, амарханаар, болзор соонь дүүргэгдэхэ гэжэ бү һанагты. Машинно-тракторна станци договорой ёһоор манайда мянга гаран гектар үбһэ сабшаха уялгатай байгаа. Үбһэ сабшаха сагай тулажа ерээд байхада, МТС өөрынгөө уялгануудые дүүргэжэ шадахагүй байшоо. Тиимэһээ бүхы арга боломжонуудаа ашаглаха баатай болоо һэмди. Бүхы колхозникууд үбһэ хуряалгада ябуулагдаба. Малшад, огородникууд, зүгышэд, конторын хүдэлмэрилэгшэд—хүн бүхэн үбһэ хуряалгада хабаадаһан. Хүн бүхэндэ нормо үгтэһэн байна. Тиин тэрэ нормые хүн бүхэн ямаршье ушарта үгэ дуугүйгөөр дүүргэхэ уялгатай байгаа. Тоггоогдоһон даалгабаряа үлүүлэн дүүргээгүй нэгэшье хүн манай колхоздо байхагүй. Тиигэжэ бидэнэр хүндэ байдалһаа нэрэтэй түрэтэйгөөр гаража шадаабди.

Богонихон забһарлалга хэһэнэй һүүлээр нүхэр Матвеев гэнтэ шангаар ба түргэнөөр хэлэжэ эхилбэ:

—Мүнөө манай колхозникууд тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ зарим бусад колхозуудай ямар хайхарамжагүйгөөр хандажа байһые гайхажа харадаг юм. Өөһэдынгөө ресурснуудые тооложо үзөөд, бидэнэр ургаса ногоо муутай Курбинска кустын колхозуудта өөһэдынгөө сабшалангай зарим хубиие саг зуура үгэһэн байгаабди. Тиин эдэ колхозуудһаа хажуурщадай бригаданууд манайда ерэһэн юм. Гэбэшье, манай үгэһэн участогууд сабшагдаагүй хэбээрээ мүнөө хүрэтэр байнаар. Курбинска колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һайн ногоотой талмайнуудые абаха бэшэ, харин манайда ерээд бэлэн хагдаһан сомооннуудые абаха гэжэ бодоһон байгаа бээз. Иимэ хайхарамжагүй хүтэлбэрилэгшэдые харахада эшүүртэй байна.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад тэрээнһээ үшөө юу соноскые хүсэжэ байһыень зүбөөр таагаад, нүхэр Матвеев тоттууритай ногоогоо ба харалгүйгөөр иигэжэ хэлэбэ:

—Таряа хуряалые бидэнэр һаяхан эхилээбди. Гэбэшье, мүнөө дүүрэн хүсөөрөө ябажа байна. Оросоһон культурануудай бүхы талмайн гурбанай нэгэ хубиһаа үлүүтэйень комбайнуудаар ба жаткануудаар хададхаба. Таряа тушааха талаар август һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ. Гүрэндэ таряа тушааха темпые бидэнэр үдэр бүри хурдадхажа байнабди.

Нүхэр Матвеевэй һүүлээр, үшөө хэдэн хүн үгэ хэлэбэ. Тэдэнэй тоодо Тельманэй нэрэмжэтэ колхозтой зэргэлээ байдаг Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Лазарев үгэ хэлэжэ, үнэхөөр бии ба оройдоошье үгы элдэб янзын бэрхэшээлүүдые дурдаба.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ колхозой эдэ хоёр хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд хадаа тэжээл бэлэдхэхэ, таряа хуряаха ба гүрэндэ тушааха талаар Заиграйн аймагай газардэжэ ябаһан бодото шалтагаануудые гэршэлнэ.

Үбһэ, таряа хуряалга ба тушаалгаа тус аймагай олохон колхозуудай удаарууласа байһые зүбтүүлхэ ямаршье шалтагаан байхагүй. Зарим колхозууд, жэшээлхэдэ Тельманэй, Сталинай ба Карл Марксын нэрэмжэтэ томохон колхозууд эдэ хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр ба амжалтатайгаар ябуулна, тиин эдээнтэй адли условинуудтай бусад колхозууд эдэ хүдэлмэринүүдые һаатуулна. Аймагай партийна ба советскэ органууд хадаа гээгдэнги колхозуудай хүдэлмэрые эмхидхэхэ хэрэгтэнь оперативна туһаламжа үзүүлхэ, түрүү колхозуудай дүй дүршэлые тэдээндэ нэбтэрүүлхэ ёһотой. Гэбэшье, иимэ юумэнэй хэгдэдэггүй байһаниинь гомшолтой.

Ургаса хуряаха ба таряа бэлэдхэхэ хэрэгтэнь колхозуудта туһаламжа үзүүлхэ дурагүй байһанайнгаа түлөө аймагай промышленна хэдэн предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд тус суглаан дээрэ шангаар шүүмжэлэгдээ.

Тэжээл бэлэдхэлэй, таряа хуряалгын ба гүрэндэ тушаалгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула зарлагдаһан партийна эдэбхитэдэй энэ суглаан хадаа большевистскэ шүүмжэлэлые ба өөрыгөө шүүмжэлэлые үргэнөөр дэлгэрүүлэн, тус аймагай гээгдэжэ байһан шалтагаануудые элирүүлбэ.

Таряа хуряалга ба тушаалга эмхидхэхэ асуудалдахи дутагдалнуудые дары усадхаха ба ажалай амжалта хангахыень аймагай бүхы коммунистнуудые тус суглаан уряалба.

МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА

БИБЛИОТЕКЫН БАРИЛГА ЭХИЛБЭ

Аймагай центр дээрэ шэнэ библиотекын барилга эхилбэ. Тэрэ библиотекэ хадаа уншалгын, хүлеэлгын залнуудтай, шатар, даам, биллиард наадаха комнатонуудтай байха юм.

ЭРХИМ БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАБА

Хүсэд бэшэ дунда зургаан һургуулинууд, юһэн эхин һургуулинууд ба Хонхолойн дунда һургуули һуралсалай жэлые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаба.

АГИТБРИГАДЫН АМЖАЛТА

Культурын байшангай массовик нүхэр Трофимовой ударидадаг агитбригада колхозууд ба МТС-үүдээр ябажа, 21 концерт табиба. Мүн таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо 13 колхозууд, МТС-үүд ба «Заготзерногой» пунктаар ябажа, концертнүүдые харуулаа.

НАМАРАЙ ТАРИЛГА

Томо болгогдоһон «Победа» ба «Коммунизм» колхозууд аймаг соогоо түрүүлэн намарай тарилгада орожо, 20—70 гектар тариба.

ЖАТКЫН ТҮРҮҮ МАШИНИСТНУУД

«Коммунизм» колхозой жаткын машинист У. Оленникова хоёр халаанай морёор сүүдхэ соо 10 гектар таряа хуряаха уялга абаад, жаткын бусад машинистнүүдые уряалһан байна.

«Путь Ленина», «Коммунизм» колхозуудай машинистнүүд В. Иванов, Н. Кузнецов гэгшэд Оленниковагай уряае дэмжэн, һайнаар хүдэлмэрилнэ.

ТАРЯА ХУРЯАЛГА ДЭЭРЭ

Аймагай колхозууд таряа хуряалгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулжа байна. Мүнөө Ново-Заганска сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, мүн «Авангард», «Победа», Калининай нэрэмжэтэ ба «Гигант» колхозууд түрүүлжэ ябана.

ШУХАЛА ЛЕКЦИНҮҮД УНШАГДАБА

«Советскэ хүнэй абари зан тухай», «Нүхэрлэл ба дурлал» гэһэн лекцинүүдые научна ба политическэ эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын болото гэшүүн нүхэр Янгутова аймагай культурын байшанда уншаба. Мүн энэ лектор «уласхоорондын оршон байдал тухай» лекциие «Гигант» колхозой колхозникуудта уншаа.

И. Степанов.

Дамжуулгын улаан тугта хүртэбэ

Иволгын аймагай Буденныи нэрэмжэтэ колхоз малажалые хүгжөөхэ ба хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргээд, аймгүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй айкомой дамжуулгын улаан тугта хүртөбэ.

Л. Бондаренко.

Галуута-Нуурай шахтын навалоотбойщигуудай залуушуулай № 2 бригадын бригадир М. Ахминеев өөрынгөө хүдэлмэридэ паева системэ хэрэглэжэ, бригадаа 3—4 хүнһөө бүридэһэн звенонууд болгон хубаагаад, звено бүхэндэ тусхай даабари үгэдэг болоо. Паева системые хэрэглэлгэ хадаа тус бригадын шулуун нүүрһэ малтажа абалгые 130 процентээр дээшэлүүлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Николай Каныгин, Михаил Ахминеев ба Василий Судомойкин гэгшэд шахта соо ороходо гэжэ байна.

З. Веснинагай фото.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет-дэ

Республикын колхозуудта адуу малай 1950—1951 онуудай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай

Республикын хүдөө ажахын Министерство ба олон аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд колхозуудай адуу малаа үбэлэйнь байрануудта оруулгада бэлэдхэхэ хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр үнгэргэн, урда жэлнүүдтэ малай үбэлжэлгэдэ муугаар бэлэдхэжэ, тэрэниие эмхигүйгөөр үнгэргэһэнэй эсэстэ нийтын малажалые ехэхэн хохидолдо оруулһан алдуугаа мүнөө дабтаха аюулда хүрэжэ байна гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ.

Зарим аймагуудта, илангаяа Ториин, Кударын, Иволгын, Зэдын, Заиграйн, Яруунын, Кяхтын ба Сэлэнгын аймагуудта малай шэнэ байрануудые барилга тон удаанаар үнгэргэгдэнэ, мүн бии байгаа малай байрануудые заһабарилха ба дулаалха хүдэлмэри мүнөө хүртэр эхилээдүй, нийтын малажалда бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгэ хангалтагүй, тэрэнэй эсэстэ олон колхозууд түсэбөөр хараалагдаһан үбһэ, шэмэтэ ба набшаһата тэжээлнүүдэй хахадһаань багые бэлэдхэһэн байха юм.

Олон аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд ба тэрэнэй хүдөө ажахын таһагууд колхозуудта малай бэлшээриие зүбөөр эмхидхэхэ, элдэб үбшэнүүдые аргалха, тэрэшэлэн залуу малые эдеэлүүлхэ ба харууһалха асуудалнуудые хэрэгсээнэгүй. Тэрэнэй эсэстэ зарим колхозуудта, илангаяа Иволгын, Закаменай, Зэдын, Заиграйн, Ториин аймагуудта июль соо мал тураһан, мүн хороһон байха юм.

Аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд, аймагай хүдөө ажахын таһагуудай болон колхозуудай правленинүүдэй зүгһөө малажалай кадрнуудые шэлэн олохо ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ хүсэд анхарал табигдадаггүй, тэдэнэртэ культурна ажаһуудалай һайн услови үшөө байгуулагдаагүй байна.

Олон колхозуудта малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнэ, малажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Аймагуудай хүдөө ажахын таһагуудай ба зооветеринарна сетьнүүдэй мэргэжэлтэд нийтын адуу малые бүрин бүтэн байлгахын ба хүгжөөхын хойноһоо гүрэнэй хинан шалгагшад байһан өөһэдынгөө үүргые хүсэд дүүргэдэггүй, колхозуудай адуу малаа үбэлэйнь байрануудта оруулгада саг соонь ба бүрин түгэсөөр бэлэдхэлгэдэ шухала анхаралаа табидаггүй байна.

Аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд ба БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерство болбол зооветеринарна мэргэжэлтэдэй дунда политическэ нийтын хүдэлмэриие муугаар эмхидхэдэг, тэдэнэрэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ тушаа хүсэд анхардаггүй байха юм.

1950—1951 онуудта малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ шухала услови мүн туладань, малнуудые үбэлэй байрануудта оруулха ябадалда колхозуудай бэлэдхэлдэхи дурсагдаһан дутуу дунданануудые усадхаха зорилгоор, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтооно гэбэл:

Энэ тогтоол соо дурсагдаһан колхозуудта малай 1950—1951 онуудай үбэлжэлгын бэлэдхэлдэхи ехэ дутуунуудые усадхахыень республикын хүдөө ажахын Министерстводэ, аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудта, аймагай хүдөө ажахын таһагуудта ба колхозуудай правленинүүдтэ дурадхаха.

Бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ түсэбые колхоз бүридэ заатагүй дүүргэхэ, малай байрануудай заһабарилга ба барилгые саг болзор соонь дүүргэхэ, үбэл болотор үлэһэн саг соо бэлшээри дээрэ адуулжа, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ба малажалай кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохо, бэхижүүлхэ ябадалые республикын советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхозууд болон МТС-үүдэй шухала зорилго гэжэ тоолохо.

Тэрэ зорилгоор:

I. ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ТҮСЭБЫЕ ДҮҮРГЭХЭ ТУШАА

1. Республикын хүдөө ажахын Министерствые ба аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалха гэбэл:

а) тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө аймаг бүридэ, тиихэдэ аймагууд дотор колхоз бүридэ дүүргэхэ ябадал хангаха, тиихын тулада сабшалангайнгаа бүхы талмайе, мүн таримал ногоонуудые хуряаха, һолоомо ба михиинэые полинуудһаа сугалуулха, тэжээлэй корнеплодуудые саг соонь хуряаха, наран сэсэгүүдые силостэ хэрэглэхэ;

б) мүнөө үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа бригадануудые үлээхэ, тиихэдэ иимэ бригадануудые тараажархиһан колхозуудта тэжээл бэлэдхэхэ түсэб дүүргэхэ ябадал хүсэд хангахаар хараалан бригадануудые һэргээхэ. Колхозникуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба колхозууд болон МТС-үүдэй үбһэ хуряалгын машинануудые гүйсэд хэрэглэхэ;

в) бүхы колхозуудта үбһэ, һолоомо, михиинэ ба шэмэтэ тэжээлнүүдые үрилтэдэ оруулхагүйн ба малда гэшхүүлхэгүйн, тэрэшэлэн, гутаахагүйн зорилгоор, харууһа эмхидхэхэ, бүдүүн тэжээлые бултыень ба зүбөөр һурилхэ, хоройлхо, һуринуудые тойруулан газар хахалха, корнеплодуудые һайнаар хадагалха, тиин үбһэ тэжээлые гутааһан гү, али үрилгэ хоролтодо оруулһан гэмтэ хүнүүдые шанга харюусалгада хабаадуулха;

г) байгша оной октябриин 1 хүрэтэр бүхы колхозуудта үбһэ, һолоомо ба бусад бүдүүн шэмэтэ тэжээлнүүдые фермэнүүдые даагшадта ба фуражирнуудта актаар тушаажа үгэлгые дүүргэхэ;

д) энэ оной сентябриин турша соо колхозуудта бэлэдхэгдэһэн бүдүүн тэжээлэй гурбанайнь нэгэ хубиһаа бага бэшые адуу малайнь үбэлжэхэ газарнуудта зөөхэ, тэрэшэлэн хэрэгтэй тооной минеральна тэжээлнүүдые (дабһан, хужар ба бусад) бэлэдхэхэ ябадал хангаха.

II. МАЛАЖАЛАЙ ФЕРМЭНҮҮДТЭ БАЙРАНУУДЫЕ БЭЛЭДХЭХЭ ТУШАА

2. Республикын хүдөө ажахын Министерствые, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хүдөөгэй ба колхозно барилгануудые эрхилхэ управлениие, аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалха гэбэл:

а) байгша оной октябриин 1 хүрэтэрхи болзор соо малажалай фермэнүүдтэ колхозникуудай байха гэрнүүдые, малай байрануудые заһабарилжа ба дулаалжа дүүргэхэ, тиихэдээ эхэ малнуудай түрэхэ ба түлнүүдэй байрануудые бэлэдхэлгэдэ, тэрэшэлэн мал эдеэлүүлхэ, хашаа хоройнууд соо кормушканууд ба яслинуудые заһабарилга ба түхеэрэлгэдэ тусгаар анхарал хандуулха;

б) малажалай байрануудай заһабарилгые түргэдхэхын зорилгоор, байгша оной сентябриин 5 хүрэтэр малажалай байрануудые заһабарилха, барилгануудые һэргээхын зорилгоор, колхоз бүридэ бригада эмхидхэжэ, энэ хүдэлмэридэ малажалай ба бусад хамһабариин һалбаринуудаар хүдэлмэрилдэг колхозникуудые хабаадуулха;

в) БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1950 оной июлиин 28-ай № 328 тогтоолоор хараалагдаһан графигай ёһоор, малажалай шэнэ барилгануудые хэхэ түсэб заатагүй дүүргэхэ ябадал хангаха;

г) бүхы колхозуудта малажалай барилгануудые кэхээр хараалагдаһан графигай ёһоор, энэ оной сентябриин 5 хүрэтэр барилгын бригадануудта колхозникуудые үгэхэ;

д) байгша оной сентябриин 10 хүрэтэр колхоз бүридэ үбэлэй байрануудта орохо малай байрануудай тооe бүридхэн тодорхойлхо, тиихэдэ бии байгаа байрануудайнь үсөөдэхэ ба түсэбөөр хараалагдаһан барилгануудайнь адуу малдань дутаха байһан колхозуудта малажалай нэмэлтэ ба түсэбһөө гадуур барилгануудые эмхидхэхэ;

е) энэ оной сентябриин 20 хүрэтэр бүхы колхозуудта фермэнүүдэйнь шадархи талмайнуудые нагшэбхэ ба модо шулуунһаа сэбэрлэхэ, тэрэшэлэн малажалай байрануудта ба фермэнүүд шадархи талмайнуудта дезинфекци хэхэ;

ж) байгша оной октябриин 1 хүрэтэр худагуудые ба бусад уһалуурнуудые, тэрэшэлэн уһалуурида хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэгүүд ба түхеэрэлгэнүүдые заһабарилжа гүйсэд шуулха.

III. АДУУ МАЛАЙ ШАДАЛ ШЭНЭЭЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ТУШАА

3. Үбэлэй үедэ адуу малай тоо толгойе бүрин бүтэн байлгахын зорилгоор, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствые, аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудые ба аймагай хүдөө ажахын таһагуудые уялгалха гэбэл:

а) байгша оной сентябриин 1 хүрэтэр аймагай хүдөө ажахын таһагуудай, участогуудай ба пунктнуудай зооветеринарна мэргэжэлтэдэй хүсөөр колхоз бүридэ бэлшээри дээрэ шахажа таргалуулха малай нэмэлтэ гүүртэнүүдые, мүн шадалтай бодо ба бага малнуудай отарануудые эмхидхэжэ, эрхим ногоотой бэлшээри таһалжа үгөөд, тэдэниие түхэреэн сүүдхэ соо адуулха ба ногоогоор, силосоор нэмэлтэ тэжээл үгэхэ;

б) энэ оной сентябриин 10 хүрэтэр үбшэн малнуудые элүүр малнуудһаа илгаха ба тэдэниие аргалха.

IV. КАДРНУУДЫЕ ШЭЛЭН ОЛОХО БА ХУБААРИЛАН ТАБИХА ТУШАА

4. Республикын хүдөө ажахын Министерствые, аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудые ба аймагай хүдөө ажахын таһагуудые уялгалха гэбэл:

а) байгша оной сентябриин 25 хүрэтэр малажалай кадрнуудай составые дахяад хаража үзэхэ ба дүй дүршэлтэй ба малажалые һайса мэдэдэг, тэрээндэ дуратай колхозникуудһаа шухала тооной һаалишад, тугалшад, хонишод, тэхэйшэд, моришод, адуушад, үхэршэдые малажалай фермэнүүдтэ ба бригадануудта бэхижүүлхэ;

б) энэ оной октябриин 1 хүрэтэр малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхозникуудай дунда үбэлэй үедэ адуу мал харууһалха, байлгаха, эдеэлүүлхэ тушаа зооветеринарна журамые шудалхын тулада бүхы колхозуудта, фермэнүүдтэ зооветеринарна һуралсал эмхидхэхэ;

в) байгша оной сентябриин 20 хүрэтэрхи болзор соо колхоз бүридэ республикын малажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл ба шадабариие шудалха ба нэбтэрүүлхэ кружогуудые бии болгожо, тэдэниие колхозуудта халан абалгые эмхидхэхэ;

г) зооветеринарна участогуудай ба зооветеринарна пунктнуудай мэргэжэлтэд хадаа малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгын үедэ үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэринүүдые эмхидхэлгэдэ сэхэ хабаадажа, малай байрануудые түхеэрэлгые түргэдхэлгэдэнь, малай шадал шэнээе дээшэлүүлгэдэнь, элдэб үбшэнүүдые усадхалгадань, тэрэшэлэн үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэлгэдэнь колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой гэжэ тогтоохо;

д) байгша оной сентябриин 25 хүрэтэр бүхы колхозуудта малай үбэлжэлгэдэ саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар бэлэдхэжэ, тэрэниие амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө колхозуудай, фермэнүүдэй, бригадануудай ба малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ мүрысөөе эмхидхэхэ.

5. Зооветеринарна мэргэжэлтэдэй дунда хүдэлмэриин хүсэд ябуулагдадаггүй байһанда аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд ба БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын анхаралые хандуулха ба зооветеринарна мэргэжэлтэдэй дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхые, тэрэшэлэн мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ тушаа хүдэлмэри ябуулхыень тэдэнэрһээ эрилтэ хэхэ.

1950—1951 онуудта адуу малай үбэлжэлгэдэ саг соонь бэлэдхэжэ, тэрэниие амжалтатайгаар үнгэргэжэ, колхозно ба совхозно нийтын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэлгэ хадаа республикын хүдөө ажахын Министерствын, аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай, аймагай хүдөө ажахын таһагуудай ба колхозуудай правленинүүдэй шухала зорилго мүн гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно.

Сабшаһан үбһөө саг соонь хуряанагүй

Хориин аймагай зарим колхозууд үбһэ сабшалгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байбашье, бухаллалга ба һурилэлгые удаарууулжа байна. Бүхы аймаг дотор абаад үзэхэдэ, 256000 центнер үбһэн һурилэгдэхэ аал, оройдоо 110196 центнер һурилэгдэһэн байха юм

Калининай нэрэмжэтэ, «Путь Сталина» колхозууд сабшалга ба һурилэлгын хоорондо илангаяа ехэ забһар гарганхай. Эдэ колхозууд үбһэ һурилхэ түсэбөө мүнөө 30 — 32 процент дүүргэһэн байна.

Һурилэлгые хойшонь татахада үбһэ тэжээл хоролтодо ороһоной гадна, мүн шанар муутай болодог байха юм. Тиимэһээ сабшалга ба хуряалгын хоорондо забһар гаргажа байһан эндэхи колхозууд алдуугаа мэдэржэ, дутуунуудаа дары усадхаха ёһотой.

Б. Намжилов.

Тарыа хуряалгын ба тушаалгын түрүүшүүлһээ жэшээ абаха

Сентябриин 3-да комсомольско-залуушуулай воскресник болохонь

ВЛКСМ-эй обкомой бюрогой шиидхэбэриин ёһоор, байгша оной сентябриин 3-да ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалга дээрэ комсомольско-залуушуулай республиканска воскресник болохонь.

Тиин, ВЛКСМ-эй обкомой бюро болбол тус воскресниктэ һайнаар бэлэдхэжэ, тэрэнние эмхитэйгээр үнгэргэхэ, гүрэндэ колхозуud ба совхозуудай таряа тушааха графигаа саг соонь дүүргэлгэдэнь туһалха ябадал хангахыень ВЛКСМ-эй аймагай комитедүүдые уялгалба.

Колхозуудай комсомольско эхин организацинууд хадаа воскресниктэ хабаадагшадые зэр зэмсэгүүдээр гүйсэд хангаха, таряа сэбэрлэхэ ба гүрэндэ тушааха бригаданuудые эмхидхэхэ ёһотой. Мүн таряа тушаалга дээрэ комсомольско-залуушуулай колоннонуудые эмхидхэхэ, воскресниктэ пионернүүд ба һурагшадые хабаадуулха шухала.

Алдарта геройнуудтай колхоздо

Үндэр ургаса хуряадаг алдар суутай болоһон Баргажанай аймагай Уланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель Социалистическэ Ажалай гурбан Геройтой юм. Тэдэнэй нэгэниинь Гомбо Саглаевич Бубеев тус колхозые толгойлон ударидана. Нүгөө геройнь—Ринчин Эрдынеев таряанай ажалай бригадын бригадир юм. Гурбадахи геройнь—залуу колхозник Санжижап Чойропов артелиин ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Кировэй нэрэмжэтэ артелиин гэшүүд геройнуудаараа омогорхожо, ажалайнь баян дүй дүршэлые залан абадаг юм. Тиин, тус колхоз жэлһээ жэлдэ үндэр ургаса хуряадаг, гүрэндөө элбэг ехэ таряа тушаалха үгэдэг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ кировэйхид гүрэндөө 717 центнер эрхим шанартай таряа аванһан үгөө һэн.

Мүнөө жэлдэ энэ колхозой гэшүүд ургасаяа бүри эртэ хуряажа, гүрэнтэеэ болзорһоо урид тоосохо гэжэ шиидэнхэй. Социалистическэ Ажалай Герой Ринчин Эрдынеевэй бригадын поли дээрэ халуун хүдэлмэри эхилэнхэй. Эндэ Куйтунска МТС-эй нүхэр Эрхитуевэй хүтэлбэрилдэг тракторна эрхим бригада хүдэлмэрилдэг. Энэ бригадын гэшүүн Б. Будаев комбайн машиные жолоодожо, һаадгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Мүн тус бригадын таряае 4 жатка хададаг. Машинистнууд Х. Ахаңаев, Х. Гильмадинов гэгшэд түрүүшын үдэрһөө хойшо жатканuудаа һаадгүйгөөр ябуулна.

Мүн колхозницууд Н. Тараскин, Н. Казакова, Ц. Тараскина ба бусад таряа бооходоо ажалай үндэр бүтээсэ туйланад.

Колхозой правлени ба партийна организаци таряа хуряалгада ябажа байһан колхозницуудые культурна эрилтэнүүдээрнь гүйсэд хангана. Полевой станай дэргэдэхи улаан булан соо библиотекэ, «Родина» гэжэ радиоприемник, шатар, дам, газетэ, журналнууд байдаг. Коммунистнууд — агитаторнууд колхозницуудай дунда уншалга болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын түлөө оролдодог байха юм. Агитаторнууд «1950 ондо ургаса хуряалтые ба хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлнүүдые үнгэргэхэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые колхозницуудта гүнзэгыгөөр ойлгуулдаг байна.

Үдэшэндөө бригадын гэшүүдэй үйлэдбэриин зүблөөнүүд болоно, тэндэ үдэр соо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд гаргагдадаг, тохёолдоһон дутуу дунданuудые усадхаха хэмжээнүүд хараалагдадаг байха юм.

Б. Цыренов.

Тушаалгын темп һула

Таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгые түргэнөөр дүүргэхэ тухай үдэр бүри хөөрэлдэдэгшье һаа, Кабанскын аймагай олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хэлсэһэнээ хооһон саарһан дээрэ үлөөнэ. Эндэ ургаса хуряалга эхилһээр үнихэн болоо. Гэбэшье, өөдтэй юумэ хэгдээгүй байха юм. Августын һүүлэй табан хоног соо хуряалга дээрэ өөдтэй ургалта болоогүй.

Тиихэлээр таряа тушаалгын график үдэрһөө үдэртэ таһалдана. Олон колхозуудта хуряалгын темпын һула байһанай эсэстэ аймаг дотор оройдоо 1000 гаран центнер таряан бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаһан байна. Аяар мүнөө хүрэтэр үшөө нэгэшье центнер таряа гүрэндэ тушаагаагүй колхозууд эндэ бии. Тэдэнэй тоодо «Красный партизан», «Красноармеец», Калининай, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд оролсоно. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ, «Победа» колхозууд таряа тушаалгые ехээр удааруулжа, графигаа таһалдуулна.

Таряа тушаалгые унжагайруулжа байһан эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гээгдэлээ усадхаха тушаа эрид хэмжээ абажа, гүрэнтэеэ болзорһоо урид тоосохо ябадал хангаха уялгатай.

Эрхим һуралсалай түлөө!

* * *

Мүнөөдэр — сентябриин нэгэн, зол жаргалта советскэ үхибүүдэй ажабайдалда мартагдашагүй үдэр. Тэдэнэр наукын үндэр өөдэ гараха замайнгаа үшөө нэгэ табсангые энэ жэлдэ алхаха байна. Хэдэн олон хүбүүд басагад мүнөө үглөөгүүр анха түрүүшынхиеэ сумкануудые бариһан, һургуулинуудай үүдэ нээһэн байна. Тэдэнэй урда арба гаран жэлдэ һаатан һамшангүйгөөр һураха үргэн уужам зам нээгдээ.

Манай агуу ехэ Эхэ орон түрүү наукын бадаран мандаһан орон мүн. Гансахан манай Бурят-Монголой республика соо хэдэн дээдэ һургуулинууд, научно-шэнжэлэлгын болон туршалгын томо базанууд бии байна. Национальна эрдэмтэд улам бүри олошорно. Ромбын түхэлтэй аад, тэг дундаа гербтэй значогуудые зүүһэн залуу хүнүүд — университет дүүргэһэн хүнүүд городуудташье, колхоз тосхонуудташье олошороо.

Эдэ бүгэдэ манай соёл культурын дүүрэн сүлөөтэйгөөр, замхашагүй эршэтэйгээр һалбаран мандажа байһаниие дахяад харуулна. Һуралсалай жэл бүхэн эдэ түүхэтэ хубилалтануудта шэнэ нэмэри, гоё һайхан шэнэ үнгэ үгэнэ. Энээниие һайтар мэдэдэг советскэ хүнүүд — багшанар, һурагшадай түрэлхид, бүхы олониитэ хадаа һургуулинуудай эрхим бэлэдхэлтэйгээр занятинуудаа эхилхыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ.

Үсэгэлдэр манай корреспондент хэдэн аймагуудтай телефоноор харилсан арадай гэгээрэлэй зарим хүдэлмэрилэгшэдтэй һуралсалай шэнэ жэлдэ ямар бэлэдхэлтэй ерэһэн тухайнь хөөрэлдөө. Тэрэ хөөрэлдөөнүүдые тобшохоноор доро толилнобди.

Эрхим бэлэдхэл хэгдээ

Хоринск: — Дунда һургуулиин директор дуулажа байна.

Улан-Удэ: — Мэндые хүргэнэбди, Лев Яковлевич. Үглөөдэр занятина ямар бэлэдхэлтэйгээр эхилхэтнайб, хөөрэжэ үгыт.

Нүхэр Похосоев: — Үглөөдэр, үглөөнэй 9 часта бүхы 750 гаран һурагшаднай классуудтаа орожо, һуурнуудаа эзэлхээр бэлэн. Һуралсалай бүхы хэрэгсэлнүүд бэлэдхэгдээ. Мүнөө жэлдэ бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн учебнигүүд олон хэрэгтэй болохо юм. Юуб гэхэдэ, 5—6—7 классуудта дүүрэн коренизаци хэгдэхэ байна.

Тиимэ учебнигүүдээр бидэнние КОГИЗ хангаба. Сентябриин 3-да һурагшадай Үдэрые үнгэргэхэбди. Тэрэниие эрхимээр угтахын түлөө тодорхой программа табигдаад, мүнөө бэлэдхэл ябажа байна.

Улан-Удэ: — багшанар ямар бэлэдхэлтэйгээр занятинуудаа эхилхэнь бэ?

Нүхэр Похосоев: — һургуулидамнай хамта 35 багшанар ажаллаха юм. Тэдэнэр мүнөө бултаараа бэлэн болонхой, урогуудаа эхилхэеэ хүлеэжэ байна. Коренизациин бэелүүлэгдэхэ байһан дээрэһээ хэдэн багшанарнай Улан-Удэ ошожо, 2 долоон хоногой курсада байлсажа ерээ һэн. Тиихэдэ, 3 хүн Тамбовско областьһоо ба Татарска АССР-һээ манайда хүдэлмэрилхэеэ ерээ. Бүхы багшанарнай гэр байраар хүсэд хангагданхай.

Сүсаршагүйгөөр тэмсэхэбди

Кяхта: — Педучилищиин директор Матушевский дуулажа байнаб.

Улан-Удэ: — Һуралсалай шэнэ жэлдэ хэр зэргээр бэлэдхэһэн тухайгаа хэлэжэ үгэхыетнай гүйнабди.

Нүхэр Матушевский: — Гэр байранууд булта бэлэн болонхой. Ород отделенидэ һурагшадые абалга дүүрэһэн байна. Харин, бурят отделенидэ һурагшадые абаха түсэб оройдоо 50 процентээр дүүргэгдээ.

Улан-Удэ: — Шалтагыень хэлэжэ үгэбэлтнай һайн байна.

Нүхэр Матушевский: — Шалтагынь хадаа зарим аймагуудай гэгээрэлэй таһагууд һурагшадые бидэндэ эльгээхэ даалгабаряа дүүргээгүй. Жэшээлхэдэ, манай Кяхтын аймОНО нэгэшье хүниие үгөөгүй. Долоон жэлэй һургуулинуудые дүүргэгшэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэриин һула дээрэһээ, багшанарай национальна кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ зарим хүтэлбэрилэгшэдэй бодото анхаралаа хандуулаагүй дээрэһээ иимэ байдал бии болоо. Иимэ дутагдалай байбашье бидэнэр — педучилищиин багшанарай коллектив 1950—1951 онуудай һуралсалай жэлые эрхимээр үнгэргэхын түлөө сүсаршагүйгөөр тэмсэхэбди.

Түрүү һургуулида

Кырен: —Түнхэнэй аймОНО-гэй хүдэлмэрилэгшэ телефоной дэргэдэ.

Улан-Удэ: — аймагайнгаа эхин һургуулинуудай бэлэдхэл тухай хэлэжэ үгыт.

Кырен: — Ворошиловска эхин һургуули тухай хэлэжэ үгэһүүб. Тус һургуули Жемчук нютагта байдаг юм. Жэлһээ жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилдэг байна. Мүнөө занятинуудтаа мүн лэ эрхимээр бэлэдхэнхэй. Бүхы гэрнүүдтээ заһабари хэжэ дүүргэв. Һуралсалай хэрэгсэлнүүд худалдагдан абтанхай. Түлишэ бүхэли жэл соо хүрэхөөр бэлдэгдээ. Һургуулиин наһанай бүхы үхибүүд тоо бүридхэлдэ абтаад, һурахаар бэлэн. Үнгэрэгшэ зунай үедэ тэндэхи гурбан багшанар өөһэдынгөө эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө педучилищиин заочно таһагуудта һураһан байна. Мүнөө тэдэнэр тус тустаа һуралсалай түсэбүүдые табинхай.

Амжалтануудай түлөө

Улан-Удэ: — Ефросинья Михайловна, та Заиграйн дунда һургуулида һуралсалай таһагые даагшаар хүдэлмэрилнэ бээзт.

Нүхэр Тарасенко: — Тиигэнэ. Мүнөө манай ажалда эгээл халуун үе болоод байна. Үглөөдэр эмхи гуримтайгаар занятинуудаа эхилхын түлөө хэр зэргэ һайнаар бэлэдхэһэнээ дахин дахин шалганабди. Намарай шалгалтые һаяхан дүүргээбди. Шалгалта бариһан 82 хүнэй 53-ниинь удаадахи классуудтаа оруулагдаба. Мүнөө жэлдэ хамта 567 һурагшад манай һургуулида һураха юм. Тэдэнэр бултадаа занятинуудтаа бэлэн.

Улан-Удэ:—Ефросинья Михайловна, занятинуудтаа бэлэдхэхэдэтнай бэрхэшээлнүүд ушарбагүй һэн гү?

Нүхэр Тарасенко: — Яһала ушардаг һэн. Теэд, нютагай партийна, комсомольско, советскэ органуудай, ниитэ ажалшадай туһаламжаар тэдэ бэрхэшээлнүүд усадхагдадаг байгаа. Амжалтануудай түлөө ажаллаха бүхы арга бидэндэ бии.

Д. Н. ДАБАЕВ

ҺУРАГШЫН ҮГЭ

Эсэгэнэрэй асарһан сүлөөтэ
жаргал,
Эхэнүүдэй габьяае суурхуулһан
ажал,
Эдир наһанайм габшагай
һуралсал —
Ленин — Сталинай хүтэлбэриин
ашал.

Армян, ород, якут нүхэдөөрөө
«Артегта» амарааб, отличник
үетэнөөрөө.
Дахяад, номоо һайнаар үзэн,
Дабшахаб, арюун зорилгоо
дүүргэн.

Энэл—амарха, һураха хабамни,
Эндэһээ минии ургаха эхимни.
Иимэ һайхан эпоходо түрөөб,
Эрмэлзэнэб урагшаа эрдэмэй
түлөө.

Бидэнэрэй зорилго

Сентябриин нэгэн... Һургуулиимнай үндэр уужам байшан бидэндээ дахяад үүдэеэ сэлибэ.

Бидэнэр үнгэрэгшэ зундаа өөһэдынгөө колхозуудта үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэнь эдэбхитэйгээр хабаадалсаабди. Эхэ оронойнгоо улам һалбаран бадархын түлөө тэмсэхэ—һураха ба ажал хэхэ гээшэ һайн, һайхан даа. Аажам талын сэбэр агаар, тунгалаг мүрэнэй арюун уһан, элшэтэ һайхан наран — манай физическэ хүмүүжэлгэдэ ехээр туһална.

Һургуулидаа ерэхэдэмнай, классууд урданайхиһаа бүри гоё һайхан болонхой үгтажа байба. Бидэндэ хэрэгтэй ном, тетрадь ба бусад хэрэгсэлнүүд бүрин бэлэн болоһон байна.

Эдэ бүгэдэ хадаа агуу ехэ большевистскэ партиин, түрэл советскэ правительствын, инаг эсэгэ Сталинай анхаралай аша мүн. Энээниие бидэнэр һайтар мэдэнэбди. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ дунда һургуулияа амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ үгэеэ үгэнэбди.

Яруунын аймагай Сосново-Озерскын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшад: **Ц. Дандаров, Э. Бальжинимаев, В. Варнаков, А. Нянюева, К. Цыбенова, Д. Намсараев, Б. Баяров, Ц. Цыренов, М. Андриянова, К. Бабуев, Р. Бадмаев, Л. Гармаева, Ю. Красовский, К. Хыпхеева, Ц. Садовская.**

Сэнгэлиг байдалтай үхибүүд

Бичурын аймагай Бага-Куналей, Бичура болон Окино-Ключи тосхонуудта хүүгэдэй гэрнүүд эмхидхэгдэнхэй. Тус гэрнүүдтэ 300 үлүүтэй үншэн үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Тэдэнэй олонхинь Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агуу ехэ дайнда наһа барагшадай үхибүүд юм.

Эдэнэрэй эрхимээр хүмүүжэхэ бүхы арга болбомжонууд бии. Культурна наадан (шатар, дам, домино) үргэнөөр эмхидхэгдэнэ. Мүн элдэб һонин номуудтай библиотекэнүүд хүдэлмэрилнэ. Хододоо кино харуулагдадаг.

Ф. Степанов.

Дахяад Һургуулидаа һурахала.:: Е. Кондратьевай фото.

ТҮРЭЛХИ ХЭЛЭН ДЭЭРЭ ҺУРГАХА ТУХАЙ

С. ТЫХЕЕВА,

БМАССР-эй гэгээрэлэй Министрые орлогшо

Агуу ехэ Октябрьска революциин илаһанай эсэстэ, ленинско-сталинска национальна сэсэн мэргэн политикын ашаар манай ороной бүхы арадууд формоороо национальна, удхаараа социалистическэ өөһэдынгөө культурые сүлөөтэйгөөр байгуулха дүүрэн арга боломжо олоо.

Манай Бурят-Монголой республика хадаа экономическа ба культурна талаараа хүгжэнхэй национальна республиканuудай нэгэн болонхой. Арадай гэгээрэл үзэгдөөгүй түргөөр хүгжөө. Республикын арад зон барандаа эрдэм бэшэгтэ һураа, өөрынгөө үзэг бэшэгтэй, искусствотай, литературатай болонхой. Республика соомнай олон тооной һургуулинууд, библиотекэнүүд, уншалгын байшангууд, культурын байшангууд болон клубууд хүдэлмэрилнэ.

Бүри 1924 ондо РСФСР-эй гэгээрэлэй Наркомат «Нацменүүдэй олон тооной хүн зонтой нютагуудай һургуулинуудые бага классуудһаань эхилэн түрэлхи хэлэн дээрэнь заалгада оруулха тушаа ойрын гурба-дүрбэн жэлэй түсэб зохёолгые энэ дары эхилхэ» ба «зэхэнхинь нацменүүдэй үхибүүдтэй эхин шатын һургуулинуудта түрэлхи хэлэн дээрэнь заалгада бүрин гэһээр оруулха талаар бүхы шухала хэмжээнүүдые абаха» гэжэ һайшаан дурадхаһан байна.

Манай республикада энэ хүдэлмэри мүн лэ ябуулагдаа. Бурят һургуулинуудта түрэлхи хэлэн дээрээ зааха багшанарые бэлэдхэхэ талаар ехэхэн бэлэдхэлэй хэмжээ-ябуулганууд хэгдэһэн байгаа. Түрэлхи хэлэн дээрээ зааха багшанарые бэлэдхэхэ, бурят-монгол хэлэн дээрэ учебнигүүдые хэблэн гаргаха гэхэ мэтын зорилгонууд шиидхэгдэһэн байгаа.

Түрэлхи хэлэн дээрэ һургаха багшанарай үсөөн дээрэһээ ба мүн шухала хэрэгтэй учебнигүүдгүй дээрэһээ манай республика хадаа гансал эхин һургуулинуудта коренизаци хэлгээр хүдэлмэреэ хизаарлаха баатай болоо һэн. Энэ зорилгые түрүүшын табанжэлэй эсэстэ дүүргэжэ шадаа һэмди.

I—IV классуудта хэдэн жэлэй туршада түрэлхи хэлэн дээрэ ном зааһан дүй дүршэл хадаа һуралсал-хүмүүжүүлгын шанарай тон ехээр һайжарһаниие гэршэлнэ. Бурят-Монголой эхин һургуулинуудта коренизаци хэһэнэй эсэстэ үхибүүд һураһан материалнуудаа һайнаар шудалжа гарадаг болоо.

Мүнөө БМАССР-эй гэгээрэлэй Министерствын болон республикын бүхы багшанарай үмэнэ бурят-монголой һургуулинуудай V—VII классуудта түрэлхи хэлэн дээрэнь заалгада орохо гэһэн зорилго табигдана.

Саашадань коренизаци бэелүүлхэ гол шухала условинуудай нэгэниинь хадаа V—VII классуудта хэрэглэгдэхэ учебнигүүдые түрэлхи хэлэн дээрэ ба ородһоо оршуулжа, хэблэн гаргалта болоно.

Хэдэн олон жэлэй туршада долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудта коренизаци хэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаһан байна. Һуралсалай научна терминологиие зохёохо талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ, мүн һургуулинуудай учебнигүүдые оршуулха ба хэблэн гаргаха талааршье горьтой хүдэлмэри хэгдэһэн байха юм. Энэ хүдэлмэридэ багшанар болон научна хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна.

Һургуулинуудта хэрэглэгдэхэ учебнигүүдые хэблэн гаргаха ябадалые үндэһөөрнь һайжаруулха хэрэгтэ 1939 оной февралиин 12-то ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гаргаһан «Эхин ба дунда һургуулинуудта хэрэгтэй учебнигүүдые хэблэн гаргаха тухай» тогтоол ехэхэн удхашанартай байна.

1939 онһоо гэхэ гү, али бурят-монголой үзэг бэшэгэй ород алфавидта оруулагдаһанһаа хойшо оригинальна учебнигүүд бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэн гарадаг болонхой. 1940 онһоо бурят-монголой һургуулинуудай V—VII классуудта хэрэглэгдэхэ учебнигүүд түрэлхи ба ород хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэнэ. 1946 онһоо 1950 он хүрэтэр 13 ондоо учебнигүүд ород хэлэн дээрэһээ бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулагдаһан байна. 1950 ондо 24 ондоо учебнигүүд хэблэгдэхэ байһанаа мүнөө 22-нь хэблэгдэнхэй.

Нүхэд Олзоев болон Петрова гэгшэдэй зохёоһон IV классай ород хэлэнэй хоёр учебнигүүд, Бахановай зохёоһон VI классай нэгэ учебник үшөө хэблэгдээгүй байһаар. Юуб гэхэдэ, энэ учебнигүүдэй авторнууд хэдэ хэдэн алдуунуудые хэһэн байгаа. Мүнөө тус учебнигүүд заһагдажа байна.

Түрэлхи хэлэн дээрэ ном заалгые һайжаруулха хэрэгтэ языкознани тухай нүхэр И. В. Сталинай зохёолнууд тон ехэ удхашанартай.

Эрдэм наукада гайхамшагта оруулалта болоһон нүхэр И. В. Сталинай зохёолнууд хадаа манай багшанарые гүнзэгы теоретическэ һургаал заабаринуудаар зэбсэглэнэ. Нүхэр И. В. Сталин болбол хэлэн тухай марксистска теориин үндэһэн асуудалнуудта тодо һонор, гүнзэгы научна харюунуудые үгөө. Языкознаниин тогтошоод байһан ябадалай ушар шалтагаание сэсэн мэргээр харуулха зуураа, энэ тогтонги байдалые усадхаха бүхы харгыень заажа үгэһэн байна.

1950—51 онуудай һуралсалай жэлдэ бурят-монгол һургуулинууд ородһоо оршуулагдаһан ба бүрилдээр зохёогдоһон 30 ондоо учебнигүүдые абаха юм. Эдэнь 120 мянган экземпляраар хэблэгдэв. Тиимэһээ манай һургуулинууд һуралсалай материальна базаар дүүрэнээр хангагданхай гээшэ.

Мүнөө жэлдэ бурят-монгол долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудта педагогическа ба багшанарай институдые дүүргэһэн 70 шахуу залуу багшанар—бурядууд эльгээгдэхэ байна. Тэрээнһээ гадна дунда ба долоон жэлэй һургуулинуудта ород хэлэн дээрэ заажа байһан олон тооной бурят багшанар бурят хэлэн дээрэ заахаар бурят һургуулинуудта эльгээгдэв.

Тиибэ иабашье, бурят хэлэн дээрэ зааха национальна педагогическа кадрнуудаар манай һургуулинууд үшөөл дутамаг байһаар.

Национальна һургуулинуудые коренизацилга гээшэ тон ехэ харюусалгатай зорилго мүн. Ушар иимэһээ аймгүйсэдкомуудай гэгээрэлэй таһагууд энэ талаар ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха ушартай болоно. Бурят-Монголой издательство болбол бурят һургуулинуудые түрэлхи хэлэн дээрэ учебнигүүдээр хангажа байха талаар мүн лэ ехэхэн зорилго урдаа табиха ёһотой. Багшанарые бэлэдхэдэг республиканска институт энэ талаар мүн лэ горьтойхон хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

Республикын гэгээрэлэй Министерствын хүтэлбэрилэгшэдэй болон хүдэлмэрилэгшэдэй урда бүри ехэ зорилгонууд табигдана. Республикын гэгээрэлэй Министерство хадаа национальна һургуулинуудые коренизацилха хэрэгтэ бүри һүүлэй үе хүрэтэр анхаралаа дүүрэнээр хандуулаагүй байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө эхилкэеэ байгаа һуралсалай жэлдэ V—VII классуудта түрэлхи хэлэн дээрэ зааха ябадалые хангаха гээшэ тон шухала хэрэг мүн. Бурят-Монголой һургуулинуудта һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа советскэ багша бүхэн гол анхаралаа табиха үүргэтэй.

НЭГЭДЭМЭЛ НАЦАНУУДАЙ ОРГАНИЗАЦИИН АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ СОВЕТСКЭ УРАНЗОХЁОЛШОДОЙ СОЮЗАЙ ХАНДАЛГА

Советскэ уранзохёолшодой Союзай секретариат Нэгэдэмэл Нацануудай Организацинн Аюулгүйн Соведтэ иимэ хандалга эльгээбэ:

«Нью-Йорк, Лейк-Саксесс

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Аюулгүйн Соведтэ.

Дэлхэйн бүхы арадууд хадаа олон миллион амгалан хүнүүдэй хуби заяанай түлөө, ухибүүдэй ба үбгэд хүгшэдэй ажабайдалай түлөө, олон миллион залуу хүбүүд басагадай ерээдүй байдалай түлөө, бүхы хүн түрэлтэнэй культурын ба цивилизациин хуби заяанай түлөө туйлай ехээр һанаата болоожо байна.

Америкын Холбоото Штадуудай дипломадуд ба политигүүдэй оролдолгоор Кореядэ дайн үдхэгдэжэ, тэрэнэй эсэтэ олон мянган амгалан хүнүүд үдэр бүри алагдажа, корейскэ городууд болон һүүрин тосхонууд газарай нүүрһаа аршагдажа, корейскэ арадай олон зуун жэлэй алдарта культурын аша үрэ усадхагдажа байна.

Американска агрессорнүүдэй хэжэ байгаа хэрэгэй муухай гэмтэ хэрэгүүд ба зэрлиг ябуулганууда эсэргүүсэжэ байһан корейскэ арадай болон бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй нангин зэбүүрхэл хадаа бидэнэртэ, немецкэ фашизмтай хэдэһэн шүһата дайнай бүхы бэрхэшээлнүүдые арадтаяа хамта дабажа гараһан, һандаргадаһан городуудые харахан, культурын ба научна эмхи зургаануудай, библиотекэнүүд ба музейнүүдэй үнэһэн болгогдоод байһые харахан советскэ уранзохёолшодто илангаяа ойлгостой.

Аюулгүйн Совет хадаа өөрынгөө сэхэ үүргые дүүргэн, Кореядэ эб найрамдал һэргээн бодхоожо, өөрынгөө саашанхи хуби заяае гадаадын хамаархалгүйгөөр өөрөө шиидхэхэ арга боломжые корейскэ арадта олгохо бэзэ гэһэн этигэлтэйгээр Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Аюулгүйн Соведтэ бидэ хандананабди.

Американска агрессиин эхилһэнһээ хойшо хэдэһэн гамтэ хэрэгүүдһээ гадна, бидэнэр американска агрессорнүүдээр, Ли Сын Ман гэгшын бүлэгөөр хэгдэһэн хорото муухай ябуулгануудые мүрдэхэ, тодорхойлхо шэнэ баримтануудые Кореяын Эсэгэ ороной единэ демократическа фронтын комиссиин мэдээсэлһээ мэдэбэбди. Эдэ баримтанууд болоко шүһан һудаһан соогоо хүрэнэл! Полинууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа амгалан хүнүүдые хюдалга тухай, корейскэ экономикые һүйдхэжэ, корейскэ арадые үгырэл ядаралда оруулха зорилготойгоор Кореяын заводууд ба фабрикануудые американска авиациин зэрлиг муухайгаар һандаргажа байһан тухай тэдэ хэлэгдэнэ. Сэрэгэй объектнүүдтэ ямаршье хамааралгүй һургуулинууд, больницанууд, ажахуудалай кварталнууд зэрлигээр, удаа дараалан усадхагдажа байна. Хүнэй халуун шүһан бүхы Корея дээгүүр урдажа байна.

Эдээн тухай һанаа амараар бэшэхын аргагүй!

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Аюулгүйн Совет болбол агрессорнүүдэй хорото муухай һөөрүүлгэнүүдые эб найрамдалай сэнхир туглаар саашадаа далдалжа байха ёһогүй!

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй олон миллион хүнүүдэй голосые шагнагты, Кореядэхи шүһата ябуулгануудые зогсоогты, агрессорнүүдэй амыень татагты, Аюулгүйн Соведэй хүндөө буураад байһан нэрэ солые ба Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин нэрэ хүндые һэргээн бодхоогты гэһэн уряатайгаар ба эрилтэтэйгээр Аюулгүйн Соведтэ хандананабди.

Энэ эрилтэ хэхэдээ бидэнэр ёһотой гуманизмын агууехэ арһан бодолой илан мандахын түлөө бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ оролой уранзохёолшод — классигууд Лев Толстойн ба Максим Горькиин хүрэлжэ байһан тэмсэлые үргэлжэлүүлжэ байһанда бэеэ тоолонобди.

Энэ эрилтэ хэхэдээ бидэнэр дэлхэйн бүхы оронуудтахи тон элитэ ехэ уранзохёолшодтой нэгэндэ; Аюулгүйн Соведтэ мүнөө правительствонуудайнь түлөөлэгшэдэй зүблөө хэжэ байгаа тэдэ оронуудай уранзохёолшодой — классигууд американецууд Уитмэн ба Драйзер, англичанинууд Байрон ба Диккенс, францууд Золя ба Франс, норвежец Ибсен, индеец Таур, Латинска Америкын оронуудай түрүү интеллигенциин оюун ухаае үнэн удаан жэлнүүдтэ эзэлһэн Энрике Хосе Родо гэгшэдэй хэтэ мүнхын үнэн мэдэрэл хадаа бидэнэй хэһэн эрилтэтэй нэгэдэнэ.

Советскэ Союзай Уранзохёолшодой нэрэһээ бидэнэр өөһэдынгөө голосые бүхы дэлхэйн арадуудай эсэргүүсэлэй хүсэтэ голостой нийлүүлэн иимэ эрилтэ хэнэбди:

1. Кореядэхи американска агрессиие энэ дары зогсооxо.
2. Кореядэхи амгалан городуудые ба хүн зониие бомбодолгые энэ дары заатагүй хорихо.
3. Гадаадын сэрэгүүдые энэ дары Кореяһаа гаргаха.

СССР-эй Советскэ уранзохёолшодой Союзай секретариат:

А. Фадеев. К. Симонов, А. Сурков, Н. Тихонов, А. Корнейчук, В. Вишневский, А. Сафронов. А. Твардовский. Л. Леонов, Ф. Панферов, В. Кожевников, Б. Горбатов.

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, августын 28. (ТАСС). Аюлгүйн Совет болбол корейскэ асуудалые саашадаа хаража үзэхын тула, Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Я. М. Малигай түрүүлэлгэ доро августын 25-да заседани хэһэн байна. Соведэй үнгэрэгшэ заседани дээрэ Малигай, Джеббэй ба Остинай хэлэһэн үгэнүүдэй французска оршуулгые соносхоhоной һүүлээр, Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Малик үгэ абаа. Августын 22-ой заседани дээрэ Англиин түлөөлэгшэ Джеббэй, США-гэй түлөөлэгшэ Остинай хэһэн худал мэдүүлгэнүүдые буруушааха зорилгоор, Малик болбол Аюулгүйн Соведтэ информаци хүргэбэ.

Августын 22-то хэлэһэн үгэ соогоо, минии дурдаһан бүхы баримтанууд официальна мэдээнүүдһээ абтанхай, тиин Ли Сын Ман гэгшын бүлэгые дэмжэжэ байгаа США-гэй ябуулдаг агресси тушаа минии хэһэн нэгэшье мэдүүлгэ буруушаагдаагүй гэжэ Малик мэдүүлбэ. Джебб Остин хоёр тус баримтануудые үндэһэ болгохын орондо, Советскэ Союз тушаа хардалга хэһэн, Гитлерые дурдаһан үгэнүүдые хэлээ.

В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай зохёолнуудһаа цитадуудые дурдахадаа, бүдүүлигээр хазагайруулаа гэжэ Джеббые Малик гэмнэбэ. Джеббэй дурдаһан цитадуудай нэгэн соонше Корея тухай асуудал табигдаагүй байха. Джебб хадаа Кореядэ зэбсэгтэ интервенци эмхилхэхые Трумэнай мүнөө һэдэжэ байгаашадал адляар, Советскэ Россин хэрэгүүдтэ зэбсэгээр хамаархаха ябадал Черчиллиин эмхидхэһэн үе тушаа дурдаа гээшэ. «Цивилизованно» гэмтэд хадаа Черчиллиин эмхидхэһэн интервенциин үедэ манай орон худар —англичанинууд ба американецууд Мурманск руу, японецууд ба американецууд—Дальна Восток худар хүсөөр ороһон юм. Тэдэнэр иигэжэ ерэхэдээ, ородуудые богоолнууд болгохо һанаашалгатай байгаа. Тэрээнһээ шалтагаалан хатуу шанга тэмсэл эхилээ һэн. Социалистическэ Эсэгэ оромнай аюулда ороод байна гэжэ Ленин Сталин хоёр тиихэдэ соносхоо бэлэй. Оромнай үнэхөөр жаяг заршам түгэс арми байгуулха ёһотой, тиигээгүй һаа диилдэн дарагдаха байна гэжэ Сталин мэдүүлһэн юм. Интервентнүүдэй намнагдаһанай һүүлээр, хоёр системын амгаланаар харилсан байлга тухай теориёо Ленин зохёоһон юм. Тэрээнние 1934 ондо нүхэр Сталин саашадань хүгжөөгөө. Эб найрамдалтай байхые хүсөө һаа, Советскэ Союз дотор тэрэнээ хэзээшье олохо юм гэжэ нүхэр Сталин мүн лэ мэдүүлһэн байна, —гэжэ Малик онсо тэмдэглэбэ.

Советскэ Союзай политикые ба арадые гүжэрдэхын тула Макнейл, Бевин, Шоукросс мэтынхидэй аашалаашадал адляар, Джебб мүнөө цитадуудые контекстһээнь таһалан хэрэглэһэн байна, — гэжэ Малик тэмдэглээ.

Түгэсхэл дотороо Малик иигэжэ мэдүүлбэ: түүхэһээ харахада, Советскэ Союз зэбсэгтэ агрессиин туһаламжаар Англиие ба Холбоото Штадуудые үгы хэхэ гэжэ һэдээгүй, харин Англи ба Холбоото Штадууд лэ Советскэ Россие үгы хэхэ һэдэлгэ гаргаһан байна.

Энээнэй һүүлээр, Аюлгүйн Соведэй түрүүлэгшын үүргэ бэелүүлэн, нүхэр Малик болбол Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин штаб-квартирада үдэр бүри абтажа байһан туйлай олон бэшэгүүд, телеграммануд тухай Соведэй гэшүүдтэ мэдээсэбэ. Зониие олоор үгы хэхэ бүдүүлиг муухай методуудые хэрэглэн, корейскэ городууд ба деревнинүүдые американска агаарай хүсэнүүдэй бомбодожо байһан ябадалда эсэргүү, тэрэшэлэн Кореяын эрье шадарай районуудые американска флодой буудалгада эсэргүү протестнүүд тэдэ бэшэгүүд ба телеграммануд соо бии байна. Иимэ протестнүүд Польшын, Чехословакиин, Хитадай, Монголой правительствонуудһаа абтанхай. Тэрэшэлэн эхэнэрнүүдэй ба залуушуулай элдэб организацинуудһаа, эрдэмтэдэй организацинуудһаа 3500 бэшэгүүд, телеграммануд абтаа,—гэбэ. Профсоюзуудай 80 миллион гэшүүдые нэгэдхэдэг Бүхэдэлхэйн федерациһаа, мүн советскэ профсоюзуудһаа, 70 миллион хүбүүд ба басагадые нэгэдхэдэг демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациһаа, Стокгольмско Уряада хэдэн зуу миллион гар табюулһан эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедһээ абтаһан телеграммануд тухайда Малик онсо тэмдэглээ. Эдэ бэшэгүүд ба телеграммануд юу харуулнаб гэхэдэ, бүхы дэлхэйн бүмбэрсэгэй үргэн олон арад зон корейскэ асуудалые эб найрамдалай ёһоор шиидхэхые эрижэ байна. Организацинуудһаа ба тус тус нюурнуудһаа Секретариадта ерэһэн тус бэшэгүүдые Аюулгүйн Соведэй гэшүүн бүхэн уншаха аргатай байна. Тус тус правительствонуудай протестнүүд болбол официальна документнүүд мүн тулададаа — эндэ тараагдаа, — гэжэ Малик мэдүүлбэ.

Формозодо агресси хэбэ гэжэ Холбоото Штадуудые Хитадай арадай правительствын гэмнэһэн документ, тэрэшэлэн Формозодохи США-гэй ябуулгануудые зүбтүүлхээр һэдэһэн Холбоото Штадуудай түлөөлэгшын мэдүүлгэ заседаниин эхилэмсээр абтаа. Эдэ документнүүдтэй танилсаха, эдэниие шэнжэлхэ ба удаадахи заседани дээрээ зүбшэн хэлсэхые Соведэй гэшүүдэй хүсэхэнь дамжагтүй,—гэжэ Малик хэлэбэ.

Формозо тухай асуудалаар Хитадай арадай правительствоһаа ба США-гэй делегациһаа бэшэгүүдэй абтаһан туладань, США-гэй бэшэгэй удхые мүнөөнэй заседаниин протоколдо оруулхые хүсэнэб,—гэжэ Гросс мэдүүлбэ. Удаалуулан, Гросс тэрэ посланияа уншаһан байна.

Американска документые Гроссой уншажа дүүргэһэнэй һүүлээр, Малик болбол генеральна секретариин туһалагша Зинченкодэ үгэжэ, Чжоу Энь-лайн бэшэг уншуулба.

Нүхэр Малигта ба Трюгве Лидэ Чжоу Энь-лай телеграмма эльгээбэ

ПЕКИН, августын 28. (ТАСС): Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Хитадай арадай республикын арадай Центральна правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лай ООН-эй Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Я. А. Малигта ба Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин генеральна секретарь Трюгве Лидэ телеграмма эльгээжэ, Хитадай агаарай хилэнүүдые американска самолёдуудай эбдэһэн тухай тэдэнэртэ мэдээсэбэ.

Кореядэхи американска агрессивнэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зүгһөө Хитадай агаарай хилэнүүдые иигэжэ хорото муухайгаар зүришэһэн ябадал хадаа Хитадай суверенитедтэ халдан добтолһон ба Хитадай гражданинуудые алаһан ехэ гэмтэ акт мүн ба дайниие үргэдхэхэ, эб найрамдалые эбдэхэ гэһэн һэдэлгэ мүн болоно. Энэ гэмтэ актые хитад арад ямаршье ушарта тэсэбэрилжэ шадахагүй байна.

Холбоото Штадуудай гүрэнэй секретарь г-н Ачесонда эрилтэнүүдые табижа ба буруушаалые эридээр мэдүүлжэ, би Хитадай арадай республикын арадай Центральна правительствын нэрэһээ энэ гэмнэлгэ тухай ООН-эй Аюулгүйн Соведэй үмэнэ мэдүүлнэб, Азиа ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдалые сахихын тула, өөрынгөө уялгые бэелүүлэн, ООН-эй Аюулгүйн Совет хадаа Хитадай агаарай хилэнүүдые иигэжэ хорото муухайгаар эбдэһэнэйнь түлөө Кореядэхи американска агрессивнэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые шүүмжэлхэ, мүн корейскэ асуудалые ООН-эй зүгһөө эб найрамдалай ёһоор шиидхэбэрилхэ зорилгоор Кореяһаа американска агрессивнэ зэбсэгтэ бүхы хүсэнүүдые бүримүһэн гаргаха ябадалые хангахын тула хэмжээнүүдые дары абаха гэжэ дурадханаб.

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, августын 29. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд американска ба лисынмановска сэрэгүүдэй контратакануудые гэдэргэнь сохин, дайсадта горьтой сохилтонуудые хэжэ, шэрүүн байлдаанууды ябуулжа үргэлжэлүүлһөөр гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани августын 29-эй үглөөгүүр мэдээсэбэ.

Гуньи (Гун'И) гэдэгые сүлөөлһэн Арадай армиин частьнууд дайсанай шэрүүн эсэргүүсэлгые дабажа, добтолгото байлдаануудаа хүгжөөбэ.

Энэ шэглэлдэ болоһон байлдаануудта Арадай армиин частьнууд дайсанай 800 гаран солдадууд ба офицернүүдые усадхаһан ба шархатуулһан, 200 гаран хүнүүдые плендэ абаһан байна. Иимэ трофейнүүд абтаа гэбэл: танкнууд—3, 105-миллиметрын ехэ буу—5,81 миллиметрын миномёт—7, ракетнэ ехэ буу —4, зенитнэ пулемёт—12, хүнгэн пулемёт — 50 гаран, мүн олон тоото хүндэ пулемёдууд, карабинууд ба бусад буу зэбсэгүүд болон һомо хэрэгсэлнүүд болоно.

Американска авиаци тус ороной урда ба хойто талын амгалан городууд болон тосхонуудые хаа хамаагүй зэрлиг муухайгаар бомбодожо үргэлжэлөө.

ПХЕНЬЯН, августын 29. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани августын 29-эй үдэшэ иигэжэ мэдээсэбэ.

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд американска ба лисынмановска сэрэгүүдэй шэрүүн контратакануудые гэдэргэнь сохин, дайсадта сохилтонуудые хэжэ, шэрүүн байлдаануудые ябуулна.

Ыйхын (Гико) гэдэгые сүлөөлһэн Арадай армиин частьнууд хатуу шэрүүн байлдаанууд соо дайсанай амиды хүсые ба техникые хяа сохижо, урда зүг руу дабшажа үргэлжэлһөөр. Ыйхинэй (Гико) урдатээ дайлалдажа байгаа Арадай армиин частьнууд дайсанай 1200 гаран солдадуудые ба офицернүүдые усадхаһан ба шархатуулһан, мүн 200 гаран хүнииень плендэ абаһан байна. Ехэ буунууд—35, хүндэ пулемёт—50, винтовконууд —590 ба бусад түрэлэй олон тоото буу зэбсэгүүд абтаа. Мүнөө Арадай армиин частьнууд энэ райондо дайсаниие бута сохин, урагшаа добтолжо үргэлжэлһөөр.

Американска самолёдууд амгалан городууд ба тосхонуудые улам бүри жэгшүүритэ муухайгаар бомбодоно. Августын 29-дэ американска 3 самолёт Дюнхва (Цюва) уездэ добтолго хэжэ, Улаан Хэрээһэнэй Обществын полевой госпиталь дээрэ таниха тэмдэгэй тодоор харагдажа байбашье, тус госпиталиие зэрлиг муухайгаар бомбодобо Энэ бомбодолгын үедэ хүнүүд алагдаа.

ПХЕНЬЯН, августын 30. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсантай хатуу шанга байлдаануудые ябуулжа үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын, Арадай армиин Главна командовани августын 30-ай үглөөгүүр мэдээсэбэ.

Американска ба лисынмановска сэрэгүүд авиацяар, танкова ба мотомеханизированнэ частьнуудаар дэмжэгдэн олохон газарнуудта контратакануудые хэһэн болобошье, Арадай армиин частьнууд дайсанай контратакануудые гэдэргэнь сохижо, добтолгото байлдаануудые ябуулжа үргэлжэлөө.

Американска самолёдууд 38-дахи параллельһээ хойшоо ба урагшаа байһан городуудые зэрлиг муухайгаар бомбодоһон ба буудаһан байна.

Августын 27-до, Арадай армиин зенитнэ артиллери Вонсан (Гензан) городой районд американска 3 истребительнүүдые буудажа унагааба. Далай дээрэ бууһан американска нэгэ летчик плендэ абтаа.

ПХЕНЬЯН, августын 30. (ТАСС). Корейскэ Арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөө үдэшэ дамжуулһан мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд шэрүүн контратакануудые хэжэ байгаа американска ба лисынмановска сэрэгүүдтэй хатуу шанга байлдаануудые ябуулжа үргэлжэлөө.

Зүүн эрье дээрэ Арадай армиин частьнууд шэрүүн эсэргүүсэлгые хэжэ байгаа дайсаниие сохижо, урагшаа дабшана.

Зүүн эрьеын районд болоһон байлдаануудта Арадай армиин частьнууд дайсанай 2 мянга гаран солдадууд ба офицернүүдые алаһан ба шархатуулһан, 200 гаран хүниие плендэ абаһан байна. Ракетнэ ехэ буу — 6, автомашина — 10, ехэ олон радиостанцинууд, гар гранатанууд, снарядууд ба сэрэгэй һомо хэрэгсэлнүүд абтаа.

Урда эрье дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанай шэрүүн контратакануудые гэдэргэнь сохижо, добтолгото байлдаануудые ябуулжа үргэлжэлөө.

Арадай армиин зенитнэ частьнууд августын 26 ба 27-ой хоёр үдэртэ Нампхо (Тиннампо) районд американска 3 самолёдые буудажа унагааба.

Кореядэхи дайнай ябуулганууд тухай американска мэдээсэлнүүд

НЬЮ-ЙОРК, августын 30. (ТАСС). Кореядэ байгаа американска корреспондентнүүд фронтын зарим участогууд дээрэ арадай армиин добтолгото операцинуудай шангадаһан тухай мэдээсэнэ. Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, хойтокорейскэ Арадай арми Пхоханай (Хокодо) районд эршэмтэй добтолго хэжэ байна.

Американска 24-дэхи пехотно полкын дэргэдэ байгаа Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент хадаа хойтокорейскэ Арадай армиин сэрэгүүд Хаманһаа (Ню-Масан) баруун тээшээ 2 милиин хараанда байдаг ба стратегическэ удхашанартай добын хяраһаа американска болон лисынмановска сэрэгүүдые түрижэ сухарюулба гэжэ мэдээсэбэ.

НЬЮ-ЙОРК, августын 30. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын токийско корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, корейскэ Арадай арми Пхохан ба Тэгу (Тайкю) районд ехэ хүсэтэй атакануудые хэжэ байна гэжэ Макартурай штабай түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Худалдаа наймаанай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Республикын худалдаа най[...]най Министерство худалдаа на[...]маанай областной ба городск[...] хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд[...] ба промышленностиин базанууд[...] хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөө һаяхан үнгэргэбэ.

БМАССР-эй худалдаа найма[...]най Министрын орлогшо нүх[...] Окунев худалдаа наймаанай ор[...]ганизацинуудай 7 һарын худал[...]мэриин дүнгүүд тухай элидх[...]хэбэ.

Элидхэл тушаа 14 хүн үгэ [...]лээ. Тэдэнэр худалдаа наймаан[...] зарим магазинуудай хүгэлбэр[...]лэгшэд худалдаанай журам [...] ассортиментнэ минимумуудые [...]дэдэггүй, арюун сэбэрые сахида[...]гүй байна гэжэ тэмдэглэһэн ба[...]на.

Зүблөөндэ хабаалагшад худа[...]даа наймаанай хүдэлмэриие эр[...] һайжаруулха гэһэн шиидхэбэр[...] баталан абаба.

Д. Колмаков.

Театрын артистнарай концерт

Бурят-Монголой передвижной драматическа театрын артист[...]нар Бичурын аймагай томодхо[...] доһон Ленинэй нэрэмжэтэ [...] «Коммунизм» колхозуудта ерэж[...] колхознигуудта «Холын гүүртэдэ[...]» «Шухала телеграмма», «Тура[...] хүнүүд», «Мэхэшэн» гэжэ н[...]гэ акттай пьесэнүүдые х[...]руулба.

И. Тыжебров.

ХРОНИКО

Бурят-Монголой АССР-эй Вер[...]ховно Соведэй Президиум болбо[...] нүхэр Гомбожап Цыдынжапови[...] Цыдынжаповые БМАССР-эй Ми[...]нистрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшы[...] Орлогшоор томилбо.

* * *

Бурят-Монголой АССР-эй Вер[...]ховно Соведэй Президиум болбо[...] нүхэр Михаил Павлович Хангал[...]выe БМАССР-эй Министрнүүдэ[...] Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшы[...] уялгаһаа сүлөөлбэ.

* * *

Бурят-Монголой АССР-эй Вер[...]ховно Соведэй Президиум болбо[...] нүхэр Степан Михайлович Шоти[...]ниие БМАССР-эй коммунальн[...] ажахын министрээр томилбо.

* * *

Бурят-Монголой АССР-эй Вер[...]ховно Соведэй Президиум нүхэ[...] Донгид-Жаб Цыренович Уртюба[...]выe БМАССР-эй Министрнүүдэ[...] Соведэй дэргэдэхи культурно-гэ[...]гээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэ[...]гүүдые эрхилхэ Управлениин на[...]чальнигаар томилбо.

* * *

Бурят-Монголой АССР-эй Вер[...]ховно Соведэй Президиум нүхэр[...] Елизавета Андреевна Константи[...]новае һургуулида ошоһонтойнь дашарамдуулан, БМАССР-эй Ми[...]нистрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаа[...]нуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Уп[...]равлениин начальнигай уялгаһаа сүлөөлбэ.

Харюусалгатай редакторай орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНЫЙ АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНЫ: отв. редакора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации — 7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов — 3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.). Для междугородных переговоров — 16.

Н—02376. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.